

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Kateřinou Štěpánovou, Ph.D., ve věci

žalobce: P. H.
zastoupen Mgr. Karin Poncza Hadwigerovou, advokátkou
sídlem Příčná 327/1, 736 01 Havířov
proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 28. 6. 2024, o invalidním důchodu,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Odměna a náhrada hotových výdajů ustanovené zástupkyně žalobce Mgr. Karin Poncza Hadwigerové, advokátky, **se určuje** částkou ve výši 2 600 Kč a bude jí vyplacena z účtu Krajského soudu v Ostravě do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

- I. Vymezení věci

1. Podstatou věci je nesouhlas žalobce s medicínským posouzením stupně své invalidity. Domnívá se, že je invalidní a pokles jeho pracovní schopnosti je dlouhodobý, trvalý a neměnný.
2. Konkrétně se žalobce domáhá přezkumu v záhlaví specifikovaného rozhodnutí, jímž žalovaná zamítla jeho námitky a potvrdila rozhodnutí ze dne 9. 4. 2024. Tímto rozhodnutím žalovaná, jako správní orgán prvního stupně, zamítla žádost žalobce o invalidní důchod pro nesplnění podmínek předpokládaných § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), neboť dle posudku lékaře Institutu posuzování zdravotního stavu (dále jen „IPZS“) ze dne 21. 3. 2024 poklesla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pracovní schopnost žalobce pouze o 30 %.

II. Relevantní skutková zjištění

3. Dne 2. 2. 2024 požádal žalobce o přiznání invalidního důchodu.
4. Dne 8. 3. 2024 posoudil zdravotní stav žalobce lékař IPZS Plzeň-město se závěrem, že není invalidní podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Posudkový lékař stanovil pokles pracovní schopnosti žalobce v rozsahu 30 % dle kapitoly V, položky 7b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“).
5. Na základě daného posudkového hodnocení žalovaná dne 9. 4. 2024 žádost žalobce o invalidní důchod zamítla.
6. Proti uvedenému rozhodnutí podal žalobce námitky.
7. V řízení o námitkách přezkoumal dne 19. 6. 2024 zdravotní stav žalobce lékař pro námitkové řízení IPZS Ostrava. Podle jeho posudku představuje rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce též postižení uvedené v kapitole V, položce 7b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, pro které stanovil míru poklesu pracovní schopnosti ve výši 30 %. Míru poklesu pracovní schopnosti ve smyslu § 3 uvedené vyhlášky nezměnil.
8. O námitkách žalobce rozhodla žalovaná napadeným rozhodnutím.

III. Žaloba

9. Žalobou doručenou soudu dne 12. 9. 2024, jak ji doplnila ustanovená zástupkyně dne 6. 11. 2024, žalobce nesouhlasí s napadeným rozhodnutím, resp. posudkovými závěry.
10. Žalobce zdůrazňuje, že jeho zdravotní stav je dlouhodobě neměnný. Jemu diagnostikovaná smíšená porucha osobnosti se v čase rozvíjí. Jedná se o trvalou duševní poruchu, léky neovlivnitelnou. Progres onemocnění začal již v jeho deseti letech. Byl opakovaně hospitalizován v psychiatrické léčebně. Jeho zdravotní stav není stabilizovaný, naopak se zhoršuje.

11. Žalobce je přesvědčen, že jeho zdravotní stav neumožňuje výkon stálého zaměstnání. Posudek IPZS ze dne 21. 3. 2024 nezohlednil charakter a závažnost jeho onemocnění a nevypořádal se s jednotlivými lékařskými zprávami.
12. Z výše uvedených důvodů navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí.

IV. Stanovisko žalované

13. Ve vyjádření ze dne 28. 11. 2024 žalovaná považuje žalobu za nedůvodnou.
14. Je na soudu, aby s ohledem na námitky žalobce zadal vypracování posudku posudkové komisi Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky (dále jen „PK MPSV“ či jen „posudková komise“).

V. Jednání soudu

15. K jednání soudu se žalobce ani jeho právní zástupce nedostavili. Soud jednal v jejich nepřítomnosti. V písemném sdělení ze dne 7. 3. 2025 právní zástupkyně setrvala na svém procesním stanovisku.
16. Žalovaná ve světle závěrů posudku PK MPSV Ostrava navrhla zamítnutí žaloby.

VI. Posouzení věci krajským soudem

17. Krajský soud poté, co zjistil, že žaloba byla podána včas v souladu s ustanovením § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů.
18. Dospěl k závěru, že **žaloba není důvodná**.
19. Krajský soud předně shrnuje relevantní právní úpravu a judikatorní závěry dopadající na souzenou věc.
20. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.
21. Podle § 39 odst. 2 téhož zákona, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.
22. Soud předesílá, že rozhodnutí správního orgánu o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle § 8 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále jen „zákon o OPSZ“), posouzení, zda je žadatel invalidní a o jaký stupeň invalidity se jedná, provádí posudkový lékař Institutu posuzování zdravotního stavu (IPZS), a podle § 4 odst. 2 zákona o OPSZ, pro účely

přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění je posuzuje Ministerstvo práce a sociálních věcí; za tím účelem Ministerstvo práce a sociálních věcí zřizuje jako své orgány posudkové komise. Při přezkumu dotčených rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudků, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti.

23. Náležitosti posudku přitom upravuje v § 7 vyhláška o posuzování invalidity. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž 1) účel posouzení, 2) datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 3) výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 4) skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 5) výsledek posouzení zdravotního stavu a míru poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, 6) procentní míru poklesu pracovní schopnosti, 7) stupeň invalidity, 8) den vzniku invalidity, resp. den změny stupně invalidity nebo den zániku invalidity, 9) odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti a 10) tzv. pracovní rekomandaci (to pouze, jde-li o invaliditu prvního či druhého stupně), tedy doporučení stran vhodného druhu práce, kterou je pojištěnec schopen při svém zdravotním postižení vykonávat (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, č. j. 4 Ads 19/2012 - 18).
24. Posudek PK MPSV pak soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se posudková komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí ve dvouinstančním řízení, jsou zejména na její rozhodnutí v námitkovém řízení kladeny nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011-43).
25. Požadavek úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku spočívá v tom, že se posudková komise musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a musí své posudkové závěry náležitě odůvodnit. Z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav stěžovatele byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem jím tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy. V posudku musí být dále uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav posuzované osoby zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, a pokud ano, které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu v případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je více zdravotních potíží (§ 2 odst. 3 vyhlášky). Jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se nesčítají. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle rozhodujícího zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce (srovnej například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2022, č. j. 1 Ads 156/2021-43).

26. Jelikož rozhodnutí soudu v případě, kdy se jedná o dávku důchodového pojištění podmíněnou nepříznivým zdravotním stavem občana a jeho dochovanou pracovní schopností, je závislé především na odborném lékařském posouzení, vyžádal si v souzené věci krajský soud odborný lékařský PK PMSV, pracoviště Ostrava, jež je k podání tohoto posudku povolána přímo ze zákona podle § 4 odst. 2 zákona o OPSZ.
27. Úkolem správních soudů v přezkumném řízení je pak vyhodnotit, zda je z lékařských posudků a zejména z posudků posudkové komise ministerstva zřejmé, že byl stav žadatele o invalidní důchod komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace s přihlédnutím ke všem tvrzeným obtížím, zda je posudkový závěr náležitě, přesvědčivě a srozumitelně zdůvodněn. Správní soud je povinen rozhodovat na základě úplně zjištěného skutkového stavu, který je dostatečným podkladem pro jeho rozhodnutí. Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku, které způsobují jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost, nemůže správní soud nahradit vlastní úvahou. Nemá pro to potřebné odborné znalosti. Může si ale vyžádat doplnění posudku, vyhotovení srovnávacího posudku jinou komisí ministerstva nebo uložit vypracování revizního posudku (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 4. 2021, č. j. 1 Ads 252/2020–25).
28. V posuzované věci byl zdravotní stav žalobce, resp. míra poklesu jeho pracovní schopnosti, z pohledu zákona o důchodovém pojištění hodnocen posudkovými lékaři, konkrétně lékař IPZS Plzeň (posudek ze dne 21. 3. 2024), v námitkovém řízení lékařem ČSSZ – IPZS Ostrava (posudek ze dne 19. 6. 2024), v přezkumném řízení soudním pak PK MPSV Ostrava (posudek ze dne 28. 2. 2025), a to vždy s identickým závěrem: žalobce není invalidní.
29. Z obsahu posudku PK MPSV Ostrava ze dne 28. 2. 2025 se podává, že posudková komise jednala a rozhodovala v řádném složení, za přítomnosti specialistky s odborností psychiatrie. Posudek nese dle názoru soudu všechny výše specifikované náležitosti a splňuje podmínku úplnosti a přesvědčivosti. Posudková komise se vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi a své posudkové závěry náležitě a srozumitelně odůvodnila.
30. Posudková komise vycházela při vypracování posudku z komplexní zdravotní dokumentace zdravotnického střediska Věznice Karviná, lékařských nálezů Věznice Plzeň a dalších odborných lékařských nálezů (psychiatrie, chirurgie, ORL, neurologie, propouštěcí zpráva Věznice Brno, znalecké posudky z odvětví psychiatrie, chorobopis z roku 1992) specifikovaných na straně druhé posudku a ze spisové dokumentace Krajského soudu v Ostravě.
31. Rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti k datu vydání žalobou napadeného rozhodnutí (tj. k 28. 6. 2024) představuje dle posudkové komise stav na hranici středně těžké poruchy osobnosti se syndromem závislosti na psychotropních látkách v anamnéze. Jde o zdravotní postižení odpovídající kapitole V, položce 7b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, pro které posudková komise stanovila míru poklesu pracovní schopnosti z rozmezí 15 až 45 % na dolní hranici, tj. 30 %. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti ve smyslu § 3 citované vyhlášky posudková komise neměnila.

32. Pokles pracovní schopnosti u žalobce činil 30 %. Tento závěr jednoznačně vyplývá z citovaného posudku PK MPSV Ostrava, o jehož úplnosti, správnosti a přesvědčivosti nemá krajský soud důvodu pochybovat. Posudková komise měla k dispozici kompletní zdravotnickou dokumentaci a zdůraznila, že opakovanými vyšetřeními nebyla u žalobce prokázána lehká mentální retardace.
33. K námitkám žalobce PK MPSV Ostrava sdělila, že žalobce není schopen práce psychicky náročné, v riziku úrazu, v nočních směnách, se zodpovědností. Je však schopen práce s uvedenými omezeními, v denních směnách, v nezkráceném pracovním úvazku, nejlépe ve skupině. Je s to pracovat jako pomocný dělník, např. ve skladu, při údržbě zeleně apod. Je schopen se zaučit, nemá žádnou kvalifikaci.
34. PK MPSV Ostrava též vyzdvihla, že zdravotní postižení žalobce nikdy neodpovídalo invaliditě, a to ani prvního stupně. Uznání invalidity v minulosti bylo posudkovým omylem, jeho zdravotní postižení bylo nadhodnoceno. U žalobce se nikdy nejednalo a nejedná o těžkou poruchu osobnosti. Je lucidní, plně orientovaný, zvládá komunikaci. Somaticky nemá žalobce závažné postižení, které by odůvodňovalo vyšší míru procentního poklesu. Komise akcentovala, že u žalobce není dána závažná porucha kognice, nejedná se o postižení blížící se trvalými projevy závažnému duševnímu onemocnění se značným narušením denních aktivit. U žalobce nejsou doloženy opakované situační dekompenzace.
35. Dle závěrů PK MPSV Ostrava se zdravotní stav žalobce nemění. Posledních asi deset let se nacházel ve výkonu trestu odnětí svobody, čímž byl vyřazen z běžného života, avšak na posouzení invalidity to nic nemění. V jeho zdravotnické dokumentaci založené psychiatrické nálezy zhoršení zdravotního stavu neprokázaly.
36. Předestřené závěry PK MPSV Ostrava považuje krajský soud za plně přezkoumatelné a přesvědčivé. Žalobce ostatně v reakci na zasláný posudek nesdělil žádné výhrady ke komplexnosti lékařských zpráv či úplnosti diagnostického souhrnu.
37. Již výše soud nastínil, že si nemůže učinit úsudek o otázce posouzení míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení dne vzniku invalidity sám, stejně tak si tento úsudek nemůže udělat sám žalobce. Je třeba dále zdůraznit, že posouzení pořaditelnosti zdravotního stavu žalobce pod korespondující ustanovení vyhlášky, tzn. zhodnocení zdravotního stavu, určení rozhodujícího zdravotního postižení a přepočtení procentní míry poklesu pracovní schopnosti, soud neprovádí, protože jde právě o ten typ odborné úvahy, jež soud, který nedisponuje potřebnými medicínskými znalostmi z oboru posudkového lékařství, nečiní sám, ale vychází z důkazu posudkem příslušné posudkové komise. Při objektivním hodnocení zdravotního stavu žalobce posudkovou komisí pro účely přiznání invalidního důchodu nelze brát v úvahu to, že žalobce svá zdravotní postižení subjektivně vnímá jako těžší nebo že by je zařadil do jiné kapitoly přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., než jak je vyhodnotili a zařadili posudkoví lékaři (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2018 č. j. 6 Ads 23/2018-37). PK MPSV rovněž ve světle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2008, č. j. 3 Ads 45/2008–46, přesvědčivě vysvětlila i odklon od dřívějších závěrů, a to posudkovým omylem, resp. hrubým nadhodnocením zdravotního postižení žalobce.

38. Dle názoru krajského soudu posudek PK MPSV Ostrava vypracovala pro účely přezkumného soudního řízení dostatečně přesvědčivě a úplně. Soud nemá důvody s jeho závěry jakkoli polemizovat. Nelze ostatně přehlédnout, že žalobní námitky žalobce směřovaly jednoznačně do medicínského posouzení věci. Posudková komise se vypořádala i s dalšími obtížemi žalobce tvrzenými v žalobě a tyto zohlednila při stanovení míry poklesu jeho pracovní schopnosti.
39. Pro úplnost krajský soud dodává, že žalobce má možnost poukazovat na své případně se zhoršující zdravotní obtíže, které nastaly po datu 28. 6. 2024, v novém správním řízení.
40. Důvodem pro přiznání nároku na konkrétní stupeň invalidity nemůže být toliko subjektivní pocit žadatele o důchod o jeho neutěšeném zdravotním stavu. Přiznání invalidního důchodu musí být podloženo objektivně zjištěným zdravotním stavem, posuzovaným příslušnou PK MPSV.
41. Jelikož žalobce k datu 12. 6. 2024 nebyl invalidní podle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., žalovaná nepochybně, pokud napadeným rozhodnutím zamítla námitky žalobce a potvrdila své rozhodnutí ze dne 25. 3. 2024.

VII. Závěr a náklady řízení

42. Krajský soud na základě shora uvedeného dospěl k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí je souladné se zákonem, proto žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
43. Žádnému z účastníků soud nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce v řízení úspěšný nebyl a žalovaná na jejich náhradu nárok ze zákona nemá (§ 60 odst. 2 s. ř. s. a § 118d zákona č. 582/1991 Sb., v platném znění).
44. Ustanovené právní zástupkyni přiznal soud odměnu za zastupování žalobce v rozsahu 2 úkonů právní služby po 1 000 Kč (za realizované úkony předpokládané § 11 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění do 31. 12. 2024, dále jen „advokátní tarif“), konkrétně za převzetí a příprava zastoupení včetně první porady s žalobcem a dále za doplnění žaloby. Ustanovenému advokátovi soud přiznal 2 režijní paušály po 300 Kč (srov. § 7, § 9 odst. 2 a § 13 odst. 4 advokátního tarifu, ve znění do 31. 12. 2024). Celková odměna ustanovené zástupkyně žalobce ve výši 2 600 Kč bude proplacena z účtu Krajského soudu v Ostravě do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je možno podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel nebo jeho zástupce nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.

Ostrava 16. května 2025

JUDr. Kateřina Štěpánová, Ph.D.
samosoudkyně